

Genel Başkanın Köşesi

President's Corner

Kütüphaneciler ve Yasal Güvenceleri

Librarians and their Legal Securities

Yasalar, toplumun belirli bir düzen içinde yaşamasını, bireylerin kişisel ve toplumsal haklarının savunulmasını amaçlar. Bu nedenle yasa yapma yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne verilmiştir. Hükümetler bazı dönemlerde yasalar yerine, yasa hükmünde kararnamelerle günü kurtarma yolunu seçmektedirler. Ancak bu, geçici bir çözüm olmaktadır.

Toplumların yasal güvence içinde yaşamaları yasaların tam olarak uygulanması ile mümkündür. Toplumun tümünü ilgilendiren genel yasalar yanında belirli kesimleri ya da belirli meslek gruplarını ilgilendiren özel yasalar da vardır. Bu yasalar, yönelik olduğu grubun haklarını savunmaktadır. Bir grup belirli bir yasa güvencesine alınmışsa onun belirli kurumlar ve kişiler karşısında yıpranması ya da yıpratılması daha kolay olmaktadır.

Gözlediğim kadarı ile ülkemizde genelde yaşanan aksaklıklar toplumu oluşturan tüm meslek gruplarını etkilemektedir. Ancak yasal güvence altına alınmış meslekler ve bu mesleğin elemanları bu etkileşimden daha az yararlanmakta ve belirli haklara sahip olabilmektedirler. Ancak bu haklarla yönetim birimlerine karşı kendilerini daha rahat savunabilmektedirler.

Yasal güvencesi olmayan meslek elemanları her zaman daha kolaylıkla ezilebilmektedirler. Dahası bu mesleğin önemi toplum bireyleri tarafından henüz tam olarak anlaşılmamış, meslek elemanlarının verdiği hizmetler kısaca vadede ekonomik değer olarak geri alınamıyorsa bu ezilmişlik bir kat daha artmaktadır.

Ne yazık ki kütüphanecilik mesleği ve meslek elemanları da bu ezilmişliği yoğun olarak yaşamaktadır. Hangi tür bilgi merkezinde çalışırsa çalışsın, kütüphaneci ve bilgi uzmanlarının ekonomik güvenceleri olsun ya da olmasın, her şeyden önce mesleklerinin yasal düzlemde tanımlanmamasının eksikliğini hissetmektedirler.

Henüz meslek yasası güvencesi olmayan meslektaşlarımızdan özellikle kamuda çalışanlar hem ekonomik hem de meslek onuru açısından çeşitli güçlükler yaşamaktadırlar. Ekonomik olarak 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ortada bunu değiştirebilmenin şimdilik mümkün olmadığı görülüyor. Devlet personel yapısında yapılan değişikliklerin de geleceğini şimdiden kestirmek güç.

Ancak, meslektaşlarımızın mevcut yapı içinde daha iyi durumda hizmet verebilmeleri için yapabileceğimiz bir şeylerin olduğu ya da olması gerektiği inancındayım. Yapılacakların bu dönemde daha kolay olması gerektiğini düşünüyorum. Üst düzey yönetim birimlerinde meslektaşlarımız var. Kütüphaneciler bu dönemde hak ettikleri görevlere daha kolaylıkla atanabilmeliler. Kütüphanecilerin bulunduğu yerlerde kütüphanecilik ve yönetici kadrolarına başka mesleklerden kişiler atanmamalı. Meslektaşlarımızın haklı istekleri hiç bir gerekçe gösterilmeden 'uygun bulunmamıştır' gibi ibarelerle geri çevrilmemeli. Gerekli atamaların yapılmadığı gibi hak eden meslektaşlarımızın bu kadrolara Bakanlık yetkilileri tarafından uygun görülmemesi bizi ve meslektaşlarımızı üzmemekte, çalışma şevkini kırmaktadır. Daha önce yapılan dayanaksız atamalara, açılan davalar sonucu geri dönüşlerin yaşanması ile de meslektaşlarımızın maduriyeti sürmektedir. Bunların düzeltilmesi için de herhangi bir çabanın gösterilmemesi bu mağduriyeti katlamaktadır.

Tüm bu gelişmeler göstermektedir ki, kütüphanecilerin yasal güvence altına alınmadan, üst düzey yöneticiliklerdeki değişiklikler meslektaşlarımızın **'Makus Kaderini'** değiştirmemektedir.

Derneğimiz bu geçekten hareketle 1997 yılı başında başlattığı **'Kütüphane Yasası'** çalışmalarını sonuçlandırmıştır. Bir an önce yasalaşması amacıyla genel bir kod yasa özelliğini taşıyan 'Bilgi ve Belge Hizmetleri Yasa Tasarısı' Kültür Bakanlığı'na sunulmuştur. Bakanlık hukuk müşavirleri ile görüşmeler son aşamadır. Meclisten **yasa**, olmazsa Bakanlar Kurulu tarafından **Kanun Hükmünde Kararname** olarak çıkarılması amaçlanan yasa tasarısı özlük ve kadro maddelerini içermemektedir. Yasa ne kadar kapsamlı olursa yasalaşması o kadar güç olmaktadır. Hazırlanan tasarı bu nedenle sadece mesleğin tanımını ve mesleki kadrolara atamaları hükme bağlamaktadır.

Tasarının bir an önce yasalaşması için gerekli girişimlerde bulunmaktadır. Meslektaşlarımızın desteği ve oluşturacağı baskı unsuru süreci hızlandıracaktır. Tasarının yasalaşması ile meslektaşlarımızın maduriyetinin önemli bir boyutunu oluşturan meslek onurunun kurtarılması sağlanmış olur. Bundan sonraki aşama özlük hakları ile ilgili çalışmalar yasal dayanağı olacağından daha kolay olur.

Yasal boşluğu doldurmak amacı ile yapılan çalışma bir başlangıçtır. Asıl görev meslek onurunu kurtarma mücadelesi veren kütüphanecilerle, bu mücadelede onları destekleyen, arkalayan sağduyulu, etkili ve bilgi çağında kütüphaneciliğin ve kütüphanecilerin önemine inanmış yöneticilere düşmektedir.

Yrd. Doç. Dr. Doğan Atılğan
Genel Başkan